

ZAPISNIK
sa 62. sjednice Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije
održane 20. februara 2018. godine

Sjednica je počela u 11 sati.

Predsjedavala je Goranka Vučinić, predsjednica Savjeta Agencije.

Sjednici su prisustvovali: Ristan Stijepović, Bojan Obrenović i Vanja Čalović Marković, članovi Savjeta Savjeta Agencije.

Sjednici su prisustvovali: Sreten Radonjić, direktor Agencije Savo Milašinović, pomoćnik direktora Agencije, Mladen Tomović, načelnik Odsjeka za integritet i lobiranje, Dušan Drakić, načelnik Odsjeka kontrolu finansiranja političkih subjekata i izbornih kamoanija, i Aleksandra Vojinović, sekretar Savjeta Agencije.

Sjednica je bila otvorena za javnost.

Predsjedavajuća je otvorila sjednicu i konstatovala da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje.

Za sjednicu je jednoglasno utvrđen sljedeći:

DNEVNI RED:

1. Plan kontrole i nadzora u toku izborne kampanje za izbor Predsjednika Crne Gore; i
2. Tekuća pitanja.

Prva tačka: Plan kontrole i nadzora u toku izborne kampanje za izbor Predsjednika Crne Gore

Predsjedavajuća je podsjetila da su izbori za predsjednika Crne Gore raspisani 19. januara 2018. godine i da će biti održani 15. aprila 2018. godine. Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja su propisane obaveze, ograničenja i zabrane za organe vlasti, političke subjekte i Agenciju za sprječavanje korupcije u toku izborne kampanje, odnosno mjesec dana nakon održavanja izbora. U skladu sa zakonom, Agencija je donijela Plan kontrole i nadzora tokom izborne kampanje, u roku od deset dana od dana objavljivanja Odluke o raspisivanju izbora. Ukupan broj obveznika sprovođenja Zakona je 1159, tj. 440 budžetskih jedinica na državnom i lokalnom nivou, 719 organa vlasti - državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne uprave i samouprave, javnih preduzeća, javnih ustanova, državnih fondova i privrednih društava čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave. U skladu sa zaključkom Savjeta ASK, Planu je prethodila izrada Procjene rizika, na osnovu koje je Plan i koncipiran

Na poziv predsjedavajuće, **Dušan Drakić** je predstavio Plan kontrole i nadzora, koji je sastavni dio ovog zapisnika (Prilog 1).

Nakon prezentacije, **Vanja Čalović Marković** je podsjetila na jedan od zaključaka sa 58. sjednice Savjeta ASK, da se prije izrade Plana kontrole i nadzora izvrši analiza rizika, koja saadrži spisak institucija koje će prioriteto biti kontrilisane, shodno visini budžeta, broju zapošljavanja i podnijetih

prigovora u prethodnim izbornim procesima, i dr. Iako je po prvi put izrađena procjena rizika, Agencija ni ovoga puta nije ispoštovala navedeni zaključak Savjeta, već se u tom dokumentu navodi da će biti kontrolisane sve institucije po svim zakonskim obavezama, pa se postavlja pitanje zbog čega je Procjena rizika uopšte izrađena. U tom dokumentu su pogrešno ocijenjeni rizici i posljedice, i kako primjer navela da je neprihvatljivo to da je ocijenjeno da prekoračenje limita mjesečne budžetske potrošnje ima male posljedice. Posebno je problematično to što se navodi da će se vršiti terenska kontrola po dvije institucije u svakoj opštini, jer se nije svejedno da li se kontrolišu institucije u npr. opštinama Podgorica i Šavnik.

Nadalje, Plan kontrole i nadzora treba da sadrži i konkretne aktivnosti, tj. mjere, nosioce obaveza i indikatore izvršenih kontrola, akako bi se mogla mjeriti učinkovitost Agencije u kontroli izborne kampanje, tj. otkrile zlopotrebe državnih resursa u izborne svrhe. Predloženi sadrži samo pregled zakonskih obaveza organa vlasti i političkih subjekata, ne omogućava suštinsku kontrolu upotrebe državnih fondova u toku izborne kampanje, već samo formalno ispunjavanje zakonskih obaveza od strane organa vlasti i političkih subjekata. Kao takav, Plan ne može biti prihvaćen.

Pored toga, Agencija nije ispoštovala ni zaključak Savjeta ASK, da redovno na internet stranici objavljuje dokumentaciju dokumentacije koja je prikupljena u toku izborne kampanje.

Dušan Drakić je pojasnio da je ASK dužna da sprovodi obaveze propisane Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, i da ne postoji ijedna zakonska obaveza u prethodnim izbornim procesima a da je Agencija nije izvršila. Svrha Zakona je da se objavljuju podaci o potrošnji državnih resursa, što obveznici i čine, zahvaljujući proaktivnom djelovanju Agencije. Pojasnio je da će se u svim institucijama posebno kontrolisati tri ključne stavke – zapošljavanja, socijalna davanja i potrošnju budžetske rezerve. Ocjena Vanje Čalović Marković o Planu i Procjeni rizika je njen subjektivni sud, i da su u ta dokumenta inkorporirane sve preporuke u veoma kratkom roku. Kada je u pitanju objavljivanje dokumentacije političkih subjekata, naveo je da je preporuka ODIHR- a bila da se objavljuju privremeni izvještaji o troškovima u toku kampanje, što će Agencija iskontrolisati. Objasnio je i da Agencija u toku kontrole prikuplja samo određenu dokumentaciju u koju zainteresovana javnost može izvršiti uvid, a da nema zakonskog osnova za objavljivanje te dokumentacije na internet stranici Agencije.

Goranka Vučinić je ocijenila da Plan kontrole i nadzora predstavlja iskorak u odnosu na prethodne, jer je po prvi put baziran na Procjeni rizika, te da su oba dokumenta podložna izmjenama u toku izborne kampanje. Pozvala je predstavnike Agencije da uvažavaju sugestije članova Savjeta prilikom modifikovanja tih dokumenata. Postavila je pitanje kada će biti izrađena metodologija procjene rizika koja je u pripremi, u saradnji sa ekspertima Savjeta Evrope, i zatražila da se taj dokument dostavi Savjetu prije usvajanja od strane direktora.

Dušan Drakić je odgovorio da su eksperti dostavili Agenciji nacrt metodologije, na koju Agencija treba da dostavi komentare, nakon čega slijedi usaglašavanje, a da će dokument biti izrađen u u najkraćem roku.

Ristan Stijepović je ocijenio da Procjena rizika koja je dostavljena Savjetu na razmatranje, u osnovi predstavlja solidnu polaznu osnovu za izradu tog dokumenta, jer sadrži matrice u kojima su navedeni rizici i intenzitet tih rizika, ali da ga je potrebno doraditi. Predložio je da Agencija usvoji Model upravljanja rizicima u toku izborne kampanje za izbor predsjednika Crne Gore, poslanika u Skupštini Crne Gore i odbornika u lokalnim samoupravama Crne Gore. Taj dokument sadrži definiciju i strategiju, strukturu i proces upravljanja rizicima, registar rizika, model upravljanja rizicima, kao i izvještavanje o upravljanju

rizicima. Navedeni dokument bi služio kao sonov za ozradu procjene rizika za sve naredne izborne procese, a njegovom primjenom bi se omogućio veći stepen transparentnosti aktivnosti Agencije i upotrebe državnih resursa u toku izborne kampanje. Model je sasavni dio ovog zapisnika (Prilog 2).

Bojan Obrenović je naveo da Plan kontrole i nadzora treba da sadrži konkretne mjere koje će ASK preduzeti u cilju adekvatne kontrole i nadzora u toku izborne kampanje. U predloženi akt nijesu inkorporirane ranije preporuke Savjeta, kao ni obaveze koje su propisane Pravilnikom o načinu vršenja kontrole i nadzora u toku izborne kampanje. Jedna od tih obaveza je da se Planom utvrde institucije i politički subjekti u kojima će se vršiti kontrola sprovođenja pravila i poštovanja zabrana i ograničenja propisanih Zakonom, kao i institucije u kojima će se, vršiti kontrola sprovođenja pravila i poštovanja zabrana i ograničenja propisanih Zakonom. Takođe, nije izrađen urađen poseban plan terenskog nadzora u toku izborne kampanje, gdje će biti definisani datumi kontrola, kao i subjekti, timovi i predmet kontrole izvršen neposredan uvid u dokumentaciju organa vlasti. Konkretno, potrebno je navesti obveznike zakona po kategorijama, i to: državni organi, organi državne uprave, organi lokalne uprave, javna preduzeća i javne ustanove na državnom i lokalnom nivou. Takođe, navesi ukupan broj ovlašćenih službenika Agencije, koji će vršiti kontrolu i nadzor u odnosu na ukupan broj organa vlasti, raspoloživo vrijeme potrebno za vršenje kontrole i nadzora, kao i broj nadzora po svim kategorijama. Procjena rizika treba da bude zasnovana na podacima iz predhodnih kampanja u smislu poštovanja zakonskih obaveza. Pored toga, insistirao je na što htinijoj izmjeni Pravilnika o načinu vršenje kontrole i nadzora u toku izborne kampanje.

Sreten Radonjić je kazao da predloge članova Savjeta treba inkorporirati u Plan kontrole i nadzora i Procjenu rizika, i pitao Vanju Čalović Marković da li će i koliko prijava MANS uputiti Agenciji u toku tekuće izborne kampanje, kako bi i to prepoznali kao jedan od rizika u izbornom procesu jer je za vrijeme parlamentarnih izbora rad Agencije bio otežan zahvaljujući velikom broju prijave. Pozvao je nevladine organizacije da se uključe u rad Radne grupe koja je zadužena za kontrolu izborne kampanje, i da daju svoj doprinos izmjeni postojećih akata i rada na terenu. Takođe, pozvao je i građane da Agenciji prijave svaku sumnju u zloupotrebu državnih resursa u izborne svrhe.

Vanja Čalović Marković je odgovorila da direktor Agencije treba da bude zahvalan MANS-u jer je ta organizacija kroz prijave značajno doprinijela podizanju nivoa transparentnosti potrošnje državnih resursa od strane organa vlasti, i da je Agencija zahvaljujući njihovim mogla da prikaže da je nešto radila u toku kampanje. Kazala je da će prijava biti ukoliko bude nepoštovanja zakona.

Nakon završene rasprave, predsjedavajuća je konstatovala da se Savjet upoznao sa Planom kontrole i nadzora u toku kampanje za izbor predsjednika Crne Gore, i da inicira izmjenju tog akta u skladu sa preporukama Savjeta iznesenim na tekućoj sjednici.

Druga tačka: Tekuća pitanja

- Savjet ASK je obavezao Direktora ASK da započene aktivnosti na izradi Pravila o radu ASK u dijelu sprječavanja sukoba interesa, u skladu sa Odlukom Ustavnog suda od 30. januara 2018, i dostavi ih Savjetu na razmatranje; Savjet ASK je inicirao hitnu izmjenju Pravilnika o načinu vršenja kontrole i nadzora u toku izborne kampanje, u cilju usaglašavanja sa izmjenama i dopunama ZFPSIK-a i ZUP-a.

- Savjet ASK je odlučio da 63.sjednica bude posvećena postupanju ASK po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, a da jedna od narednih sjednica bude posvećena sprovedenim postupcima davanja mišljenja zbog sumnje da postoji sukob interesa ili ograničenje u vršenju javnih funkcija, koje je ASK donijela u toku 2017. godine; i
- Savjet ASK se upoznao sa Inicijativom NVO „Institut Alternativa“, od 12. februara 2018. godine, i konstatovao da nema nadležnosti da preispituje rješenja koje donosi direktor, i podnosilac ima pravo žalbe Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Savjet je na 62. sjednici usvojio sljedeće

ZAKLJUČKE I/ILI KONSTATACIJE

1. Savjet se upoznao sa Planom kontrole i nadzora u toku kampanje za izbor predsjednika Crne Gore, i inicirao da se taj akt izmijeni u skladu sa preporukama Savjeta iznesenim na tekućoj sjednici;
2. Savjet ASK je obavezao Direktora ASK da započene aktivnosti na izradi Pravila o radu ASK u dijelu sprječavanja sukoba interesa, u skladu sa Odlukom Ustavnog suda od 30. januara 2018, i dostavi ih Savjetu na razmatranje;
3. Savjet ASK je inicirao hitnu izmjenu Pravilnika o načinu vršenja kontrole i nadzora u toku izborne kampanje, u cilju usaglašavanja sa izmjenama i dopunama ZFPSIK-a i ZUP-a.
4. Savjet ASK je odlučio da 63.sjednica bude posvećena postupanju ASK po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, a da jedna od narednih sjednica bude posvećena sprovedenim postupcima davanja mišljenja zbog sumnje da postoji sukob interesa ili ograničenje u vršenju javnih funkcija, koje je ASK donijela u toku 2017. godine.; i
5. Savjet ASK se upoznao sa Inicijativom NVO „Institut Alternativa“, od 12. februara 2018. godine, i konstatovao da nema nadležnosti da preispituje rješenja koje donosi direktor, i podnosilac ima pravo žalbe Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Sjednica je zaključena u 12:35 sati.

Sastavni dio ovog zapisnika su sljedeća akta:

- *Plan kontrole i nadzora u toku kampanje za izbor predsjednika Crne Gore; i*
- *Model upravljanja rizicima u toku izborne kampanje za izbor predsjednika Crne Gore, poslanika u Skupštini Crne Gore i odbornika u lokalnim samoupravama Crne Gore.*

Broj 00 – 455/5

Podgorica, 20. aprila 2018. godine

SEKRETAR SAVJETA

Aleksandra Vojinović, .s.r

PREDSJEDNICA SAVJETA

Goranka Vučinić, s.r.

Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

Broj: 02-02

Podgorica, 23. januar 2018. godine

PRILOG 1

PLAN KONTROLE I NADZORA TOKOM IZBORNE KAMPANJE ZA IZBOR PREDsjedNIKA CRNE GORE

Podgorica, januar 2018. godine

Na osnovu člana 35 i člana 46 stav 7 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Službeni list Crne Gore“, broj 52/14, 76/15, 83/16 i 92/17), kao i člana 3 Pravilnika o načinu vršenja kontrole političkih subjekata i kontrole i nadzora tokom izborne kampanje, Agencija za sprječavanje korupcije donijela je

PLAN KONTROLE I NADZORA TOKOM IZBORNE KAMPANJE ZA IZBOR PREDsjedNIKA CRNE GORE

Uvod

Izbori za Predsjednika Crne Gore raspisani su 19. januara 2018. godine i biće održani 15. aprila 2018. godine.

Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja su propisane obaveze, ograničenja i zabrane za organe vlasti, političke subjekte i Agenciju za sprječavanje korupcije (u daljem tekstu: Agencija) u toku izborne kampanje, odnosno mjesec dana nakon održavanja izbora. Izborna kampanja predstavlja skup aktivnosti političkog subjekta od dana raspisivanja izbora do dana proglašenja konačnih rezultata izbora.

Pravilnikom o načinu vršenja kontrole političkih subjekata i kontrole i nadzora tokom izborne kampanje je uređen način vršenja kontrole primjene odredaba članova 24 do 34 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (u daljem tekstu: Zakon) i način vršenja kontrole i nadzora u toku izborne kampanje.

Plan kontrole i nadzora

U cilju sprovođenja nadležnosti propisanih Zakonom, Agencija usvaja Plan kontrole i nadzora tokom izborne kampanje, u roku od deset dana od dana objavljivanja Odluke o raspisivanju izbora.

Plan kontrole i nadzora, kalendar planiranih aktivnosti i sve informacije relevantne za izbornu kampanju su dostupne na internet stranici Agencije.¹

U skladu sa propisanim nadležnostima i planiranim aktivnostima Agencija će pravovremeno informisati javnost o svim aspektima svoga rada tokom izborne kampanje, odnosno realizovanim aktivnostima, postignutim rezultatima i relevantnim informacijama.

Kad su u pitanju obaveze, zabrane i ograničenja propisana za organe vlasti, ukupan broj obveznika sprovođenja Zakona je 1159. Propisane obaveze se ne odnose na sve obveznike. Naime, obaveze u skladu sa članom

¹ <http://www.antikorupcija.me/me/kontrola-politickih-subjekata-izbornih-kampanja/aktuelnosti>

28 Zakona se odnosi na 440 budžetskih jedinica na državnom i lokalnom nivou, obaveze po članovima 32 i 33 Zakona odnose na 719 organa vlasti odnosno na državne organe, organe državne uprave, organe lokalne samouprave, organe lokalne uprave, javna preduzeća, javne ustanove, državne fondove i privredna društva čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, obavezu po članu 29 imaju Ministarstvo nadležno za poslove rada i socijalnog staranja i Opštine dok obavezu po članu 30 imaju Ministarstvo finansije i Organi lokalne Uprave na teritoriji Crne Gore.

Način vršenja kontrole i nadzora

Kontrolu primjene članova 24 do 34 Zakona, kontrolu i nadzor tokom izborne kampanje, Agencija vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu vršenja kontrole političkih subjekata i kontrole i nadzora tokom izborne kampanje, odnosno Planom kontrole i nadzora.

Podzakonskim aktom je predviđeno da se Plan izradi na osnovu procjene rizika koja obuhvata analizu prethodnih odluka, mišljenja, izvještaja i drugih akata Agencije, kao i izvještaja drugih institucija i organizacija koji se odnose na kontrolu i rad političkih subjekata i izbornih kampanja. Takođe, predviđeno je da se Planom utvrde institucije i politički subjekti u kojima će se vršiti kontrola sprovođenja pravila i poštovanja zabrana i ograničenja propisanih Zakonom, kao i institucije u kojima će se, vršiti kontrola sprovođenja pravila i poštovanja zabrana i ograničenja propisanih Zakonom.

Kad su u pitanju njene propisane nadležnosti Agencija će sprovoditi mjere nadzora i kontrole, kao i kontrole na terenu u toku izborne kampanje. U skladu sa tim, Plan precizno odvajava obveznike, mjere i radnje koje će Agencija sprovesti prilikom vršenja nadzora, odnosno sprovođenja kontrole.

U skladu sa Pravilnikom, Agencija vrši **nadzor** nad sprovođenjem Zakona kontinuiranim praćenjem i analizom izvještaja, informacija i podataka o poslovanju i aktivnostima obveznika Zakona dostavljenih i objavljenih redovno u toku izborne kampanje, odnosno po zahtjevu Agencije. Tako, kad su u pitanju organi vlasti, politički subjekti i drugi obveznici Zakona, u cilju postizanja pune transparentnosti upotrebe javnih resursa u izbornoj kampanji i finansiranja izborne kampanje političkih subjekata, Agencija će redovno pratiti sprovođenje svih članova Zakona koji se odnose na *obaveze izvještavanja* u toku izborne kampanje kod svih obveznika Zakona, posebno kad je u pitanju sedmodnevno i petnaestodnevno izvještavanje i objavljivanje dokumentacije.

Dodatno, Agencija će vršiti **kontrolu** organa vlasti, odnosno kontrolu dokumentacije, uvidom u poslovne knjige, knjigovodstvenu i drugu dokumentaciju političkog subjekta i drugog lica koji je subjekt kontrole. Na osnovu dostavljene i objavljene dokumentacije organa vlasti u toku izborne kampanje, Agencija će izvršiti kontrolu zabrana i ograničenja koji se odnose na:

- poštovanje limita mjesečne potrošnje u iznosu određenim mjesečnim planom potrošnje svih budžetskih jedinica,
- otpisa dugova za sve vrste javnih usluga, i
- zapošljavanja lica na određeno vrijeme i dostavljanja i objavljivanja prateće dokumentacije.

Biće izvršena provjera dostavljenih sedmodnevnih izvještaja kad su u pitanju iskazani podaci u izvještajima i sl, kao i tražena izjašnjenja i prateća dokumentacija u slučaju sumnje u određene troškove.

Posebno će biti praćeno poštovanje propisanih zabrana i ograničenja. U tom cilju, ovlašćeni službenici Agencije će, između ostalog, sprovoditi **kontrolu "na terenu"** poštovanja zakona i dostavljenih podataka i informacija obveznika Zakona. S tim u vezi, biće urađen poseban **plan terenske kontrole** u toku izborne kampanje, gdje će biti definisani datumi kontrola, kao i subjekti, timovi i predmet kontrole izvršen neposredan uvid u dokumentaciju organa vlasti. Kontrola će se prije svega odnositi na one oblasti u kojima je u prethodnom periodu iskazano interesovanje javnosti, a odnosi se na uvid u prateću dokumentaciju u odnosu na:

- potrošnju budžetske rezerve,
- jednokratna socijalna davanja, i
- zapošljavanje u izbornoj kampanji.

Kad je u pitanju zapošljavanje, prilikom kontrole će biti izvršen uvid i analizirano zapošljavanje u ranijem periodu (2017. godine). Kod posebno obrazovnih ustanova sa najviše zapošljavanja u istom periodu u odnosu na zapošljavanje u toku izborne kampanje.

Kad su u pitanju politički subjekti, biće izvršena kontrola *svih* političkih subjekata kad su u pitanju prikupljena i utrošena sredstva, odnosno primjena Zakona u toku izborne kampanje, a prije svega kad je u pitanju obračun nenovčanih priloga i medijsko oglašavanje.

Agencija će insistirati na primjeni zakona na transparentan, dosljedan i djelotvoran način u cilju *jačanja povjerenja u njen rad i integritet cjelokupnog izbornog procesa*.

U slučaju podnijetih prigovora Agencija će pristupiti utvrđivanju činjenica, okolnosti i navoda iz prijave i to putem izjašnjenja odnosno uvidom u dokumentaciju subjekta i postupaće po svim podnijetim prigovorima u skladu sa svojim nadležnostima. Takođe, redovno će obavještavati podnosioca o toku i ishodu postupka.

Agencija može dati (na zahtjev) mišljenje da li je određeno postupanje u skladu sa Zakonom.

Ukoliko tokom sprovođenja kontrole ili nadzora Agencija pribavi podatke koji upućuju na nepravilnosti ili kršenja zakona, u roku od 15 dana od dana uočene nepravilnosti ili kršenja zakona će sačiniti Izvještaj o izvršenoj kontroli ili nadzoru i ostaviti rok za izmjenu ili dopunu dokumentacije, odnosno pokrenuti prekršajni postupak, podnijeti prijavu ili inicijativu nadležnom organu na dalje postupanje.

Kontrola i nadzor finansiranja izborne kampanje političkih subjekata

Zakonom o izboru predsjednika Crne Gore, u članu 6 je propisano da se predlog kandidata za Predsjednika podnosi Državnoj izbornoj komisiji najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora (26. mart). Budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje su obezbijeđena u iznosu od 0,07% tekućeg budžeta, odnosno za finansiranje troškova izborne kampanje Ministarstvo finansija je opredijelilo iznos od **594.999,42€**.

Od tih sredstava, 20% se raspodjeljuje u jednakim iznosima političkim subjektima, odnosno svim kandidatima kojima je utvđena kandidatura, u roku od 10 dana od dana utvrđivanja liste, odnosno od 28. aprila, a ostatak sredstava shodno članu 20 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Dodatno, politički subjekat može prikupljati sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje iz privatnih izvora u vrijeme trajanja izborne kampanje i to u visini od najviše iznosa opredijeljenog iz budžetskih sredstava, odnosno 594.999,42€

U svrhu prikupljanja sredstava iz privatnih izvora, kao i raspodjele sredstava iz javnih izvora politički subjekat otvara poseban žiro račun, o čemu obavještava Agenciju. Žiro račun je dužan da otvori sa početkom medijske ili druge kampanje, odnosno u nedostatku iste, narednog dana od dana potvrđivanja kandidature, odnosno utvrđivanja liste kandidata. Posebno je potrebno napomenuti da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše sa tog računa. Takođe, politički subjekat određuje odgovorno lice za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja, o čemu obavještava Agenciju *u roku od tri dana* od dana određivanja.

Agencija vodi evidenciju učesnika na izborima, prati ispunjavanje formalnih preduslova koji se odnose na otvaranje žiro računa i određivanje odgovornog lica i poštovanje propisanih rokova.

Na kraju, ukupni troškovi izborne kampanje političkog subjekta ne smiju preći iznos sredstava iz čl. 20 i 21 Zakona odnosno, iznos 1.189.998,84€.

Agencija će pratiti i kontrolisati poslovanje političkih subjekata, posebno u dijelu iskazanih troškova političkih subjekata, kao i ispunjavanje obaveze plaćanja sa posebnog žiro računa otvorenog za izbornu kampanju, odnosno redovno pribavljati podatke o sredstvima utrošenim za te aktivnosti, a po potrebi će informacije o troškovima za organizaciju tih aktivnosti tražiti i od pravnih ili fizičkih lica angažovanih za potrebe njihovog održavanja od strane političkih subjekata. Prikupljeni podaci će biti kontrolisani neposrednim uvidom u dokumentaciju prilikom terenskih kontrola.

Kontrola i nadzor izvještavanja političkih subjekata

U toku trajanja izborne kampanje politički subjekti su dužni da vode i redovno ažuriraju evidencije o sredstvima prikupljenim iz privatnih izvora i troškovima izborne kampanje i da podnose petnaestodnevne Izvještaje o priložima pravnih i fizičkih lica u toku izborne kampanje. Politički subjekti su dužni da podnose Izvještaj od trenutka otvaranja posebnog žiro računa, odnosno od početka vođenja medijske ili druge kampanje. Obaveza podnošenja izvještaja petnaestodnevno se odnosi na period izborne kampanje čiji se rokovi za podnošenje mogu naći u kalendaru na internet stranici Agencije i računaju se od početka izborne kampanje a ne dana otvaranja računa.

Agencija će kontrolu člana 42 Zakona vršiti na način što će nakon podnijetih petnaestodnevni izvještaja o priložima pravnih i fizičkih lica - političkih subjekata, učesnika u izbornom procesu, ovlašćeni službenik sačiniti Izvještaj o izvršenom nadzoru u kome će evidentirati informaciju o političkim subjektima koji su dostavili/nijesu dostavili izvještaj kao i sve promjene o uplaćenim priložima, a u slučaju postojanja eventualnih nepravilnosti tj. nepodnošenja petnaestodnevni izvještaja, odnosno prekoračenja odredbe da ako za finansiranje političkog subjekta fizičko lice uplati više od 2.000€, a pravno lice više od 10.000€ na godišnjem nivou, pokrenuti prekršajni postupak u skladu sa Zakonom. Ovi limiti se odnose kumulativno na redovan rad i na izbornu kampanju u toku jedne kalendarske godine.

U skladu sa članom 42a Zakona politički subjekti su dužni da, pet dana prije održavanja izbora, dostave Agenciji privremeni izvještaj o troškovima izborne kampanje. Agencija će isti objaviti na svojoj internet stranici u roku od 24 časa.

Takođe, u skladu sa članom 39 Zakona politički subjekat je dužan da sačini Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju i podnese Agenciji u roku od 30 dana od dana održavanja izbora. Uz navedene Izvještaje dostavljaju se i izvodi iz banke na kojima su evidentirani svi prihodi i rashodi, u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja Izvještaja. Svi iskazani troškovi moraju biti praćeni odgovarajućom dokumentacijom (fakturom, ugovorom, fiskalnim računom, detaljnom specifikacijom usluga i dr.) kako bi politički subjekti ispunili obavezu dostavljanja prateće dokumentacije, a Agencija bila u prilici da izvrši kontrolu finansiranja izborne kampanje. Agencija će po prijemu Izvještaja, ukoliko je isti dostavljen u skladu sa propisima, u propisanom roku, dostaviti organu lokalne uprave nadležnom za poslove finansija obavještenje koje se odnosi na raspodjelu preostalih opredjeljenih budžetskih sredstava u skladu sa članom 20 Zakona.

Agencija će donijeti odluku o privremenoj obustavi budžetskih sredstava ili pokrenuti prekršajni postupak ukoliko prilikom kontrole dostavljenih Izvještaja, prateće dokumentacije i izvoda, službenici Agencije utvrde nepravilnosti, odnosno zbog nedostavljanja Izvještaja u štampanoj i elektronskoj formi sa izvodima iz banke i pratećom dokumentacijom.

Članom 41 Zakona propisana je obaveza kandidatima za izbor Predsjednika da u roku od 15 dana od dana podnošenja kandidature dostavi Izvještaj o prihodima i imovini, za sebe, bračnog ili vanbračnog supružnika i djecu ukoliko žive u zajedničkom domaćinstvu, koji će Agencija objaviti u roku od sedam dana od dana dostavljanja. (najkasnije 10. april).

Kontrola poštovanja propisanih zabrana i ograničenja – član 24

U cilju redovnog praćenja i transparentnog prikupljanja sredstava političkih subjekata u toku izborne kampanje, Agencija će vršiti redovnu kontrolu poštovanja zabrana iz člana 24 Zakona, kako novčanih tako i nenovčanih priloga.

Tako će Agencija u roku od 15 dana od dobijanja Izvještaja političkih subjekata (petnaestodnevnog i Izvještaja nakon izborne kampanje) sačiniti evidenciju davaoca priloga (*informacioni sistem Agencije*) i uporediti sa evidencijama koje vode relevantni organi kako bi se ispoštovala propisana zabrana primanja materijalne, finansijske pomoći i nenovčanih priloga u skladu sa članom 24 Zakona.

Agencija će sprovoditi kontrolu člana 6 stav 4 Zakona i tražiti od političkih subjekata da dostave Odluke o davanju priloga koje je organ upravljanja pravnog lica, odnosno privrednog društva – davaoca priloga dužan da donese i dostavi primaocu priloga.

Kontrola poštovanja propisanih zabrana i ograničenja – čl. 25 i 26

Primjenu člana 25 i 26 Agencija će pratiti po prijavi i biće redovan dio aktivnosti prilikom vršenja kontrole na terenu.

Praćenjem aktivnosti političkih subjekata u izbornoj kampanji, biće evidentirani svi događaji u izbornoj kampanji (partijske konvencije, mitinge i sl.) i izvršiti kontrolu uslova pod kojima su date na korišćenje prostorije organa vlasti za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, odnosno tražiti izjašnjenje od tih lica i time vršiti kontrolu poštovanja zabrane kojom se smiju koristiti prostorije samo ukoliko se isti uslovi obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu.

Takođe, Agencija će prilikom kontrole na terenu ili slanjem upita tražiti od političkih subjekata da dostave informacije o planiranim i organizovanim aktivnostima, gdje i pod kojim uslovima, i time vršiti kontrolu poštovanja propisane zabrane. Takođe, vršiće se kontrola distribucije propagandnog materijala u toku izborne kampanje, na način što će prilikom kontrole ovlašćeni službenici izvršiti uvid službenih prostorija subjekta kontrole.

Kontrola poštovanja propisanih zabrana i ograničenja – član 27

Primjenu člana 27, kojom je propisana “zabrana plaćenog reklamiranja organa vlasti koja na bilo koji način mogu favorizovati političke subjekte ili njihove predstavnike u toku izborne kampanje” Agencija će kontrolisati *sva*

plaćena reklamiranja u toku izborne kampanje. Takođe, praćenje poštovanja ove zabrane biće redovan dio aktivnosti prilikom vršenja kontrole na terenu.

Kontrola poštovanja propisanih zabrana i ograničenja – član 28

Član 28 Zakona propisuje, u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, *zabranu* budžetskim potrošačkim jedinicama na teritoriji opština gdje se održavaju izbori mjesečnu potrošnju veću od iznosa određenih mjesečnim planom potrošnje.

Agencija će izvršiti kontrolu prosječne mjesečne potrošnje ukupno 439 budžetskih jedinica i u slučaju potrošnje veće od dozvoljene sprovesti postupak u cilju utvrđivanja činjenica i okolnosti. Agencija će analizirati objavljene podatke i redovno obavještavati javnost o izvršenoj kontroli propisane zabrane.

Sve budžetske potrošačke jedinice na teritoriji Crne Gore dužne su da, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, sedmodnevno objavljuju analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu i dostavljaju ih Skupštini Crne Gore, odnosno u ovom slučaju, svakog ponedjeljka, u rokovima koji se mogu naći u kalendaru.

Agencija će redovno vršiti nadzor nad sprovođenjem obaveza objavljivanja na internet stranicama kao i dostavljanja analitičkih kartica odboru Skupštine Crne Gore. Takođe će analizirati objavljene podatke i redovno obavještavati javnost o izvršenom nadzoru nad objavljivanjem i dostavljanjem analitičkih kartica.

Kontrola poštovanja propisanih zabrana i ograničenja – čl. 29 i 30

U cilju pune transparentnosti socijalnih davanja u toku izborne kampanje, član 29 Zakona propisuje *obavezu* Ministarstvu rada i socijalnog staranja objavljivanje analitičkih kartica u toku izborne kampanje, koje sadrže podatke o iznosu i broju korisnika, kao i vrstama i primaocima svih oblika socijalne pomoći. Isti član propisuje obavezu prikupljanja podataka o raspodjeli svih oblika socijalne pomoći na lokalnom nivou, uključujući i podatke o vrstama, iznosima i primaocima socijalne pomoći.

Član 30 Zakona propisuje *obavezu* Ministarstvu finansija objavljivanja izvoda iz državnog trezora i analitičke kartice o potrošnji iz budžetske rezerve. Isti član propisuje Organu lokalne uprave za poslove finansija da objavljuje izvode iz lokalnog trezora kao i analitičku karticu o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve.

Prikupljeni podaci se objavljuju na internet stranicama institucija koje ih prikupljaju i dostavljaju se na petnaestodnevnom nivou Skupštini Crne Gore i Agenciji. Obaveza se odnosi na period izborne kampanje, a rokove za njeno ispunjavanje možete naći u kalendaru na internet stranici Agencije.

Takođe, praćenje poštovanja ove obaveze biće redovan dio aktivnosti prilikom vršenja kontrole na terenu, dok će redovno prikupljati podatke od svih organa vlasti o datim jednokratnim pomoćima u izbornoj kampanji.

Kontrola poštovanja propisanih zabrana i ograničenja – član 31

Član 31 Zakona propisuje zabranu pravnim licima čiji je osnivač, djelimični ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave da, vrše otpis dugova građanima, uključujući račune za utrošenu električnu energiju, vodu, kao i račune za sve vrste javnih usluga. Zabrana se odnosi na period od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon izbora na teritorijama svih opština u Crnoj Gori. Agencija će postupati po podnijetim prigovorima, u cilju poštovanja propisane zabrane i obaveze izvještavanja.

Kontrola poštovanja propisanih zabrana i ograničenja – član 32

Transparentnost korišćenja službenih automobila je propisana članom 32 Zakona gdje u je propisana *zabrana* javnim funkcionerima korišćenja službenih automobila osim u slučajevima službene potrebe, kao i obaveza organima vlasti sedmodnevnog objavljivanja svih izdatih putnih naloga za upravljanje službenim vozilima i dostavljanja istih Agenciji, u rokovima (*svakog ponedjeljka*) koje možete naći u kalendaru. Obaveza se odnosi na organe vlasti na teritoriji svih opština u Crnoj Gori, odnosno ukupno 1.159 obveznika.

Putni nalozi se dostavljaju Agenciji, koja ih nakon prijema dostavlja Skupštini Crne Gore. Agencija će analizirati objavljene podatke i redovno obavještavati javnost o izvršenom nadzoru. Nakon izvještajnog dana/perioda, ovlašćeni službenici Odsjeka Agencije će evidentirati dostavljene i objavljene informacije/podatke i ukoliko bude

postojalo eventualnih nepravilnosti kontaktiraće obveznike da otklone date nepravilnosti u ostavljenom roku. Ukoliko obveznici ne postupe po preporuci Agencije, odnosno ako nepravilnost nije moguće otkloniti, pokrenuće prekršajni postupak u skladu sa Zakonom.

Zapošljavanje i angažovanje zaposlenih lica – član 33

Član 33 Zakona propisuje *ograničenje* zapošljavanja i angažovanja zaposlenih lica u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima na način što je propisano da se mogu izuzetno zaposliti lica na određeno vrijeme, odnosno zaključiti ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova, radi obezbjeđivanja neometanog i redovnog odvijanja i funkcionisanja procesa rada tih organa, na osnovu odluke nadležnog organa ovih subjekata, samo ako je to predviđeno aktom o sistematizaciji radnih mjesta. Ograničenje zapošljavanja propisano u ovom članu primjenjuje se u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, na teritoriji svih opština u Crnoj Gori. Ova obaveza se odnosi na svih 1.159 obveznika Zakona.

Odluke o svim zapošljavanjima, sa pratećom dokumentacijom, se dostavljaju Agenciji u roku od tri dana od dana donošenja odluke, koja je dužna da dostavljene akte, u roku od sedam dana od dana dostavljanja, objavi.

Agencija će vršiti kontrolu dostavljene dokumentacije i dati preporuku obveznicima da u slučaju postojanja eventualnih nepravilnosti koje je moguće otkloniti, da iste otklone u postavljenom roku koji ne može biti duži od zakonskog roka od sedam dana koji Agenciju obavezuje da objavi predmetne dostavljene odluke o zapošljavanju, a u slučaju neotklanjanja nepravilnosti ili nepravilnost koje nije moguće otkloniti, Agencija će pokrenuti prekršajni postupak ili proslijediti nadležnom organu na dalje postupanje.

Periodično će vršiti provjeru zapošljavanja u skladu sa evidencijom Poreske uprave i Uprave za kadrove za dostavljanje evidencija o prijavljenim zaposlenim licima, odnosno zaključenim odlukama o izboru kandidata i na osnovu dostavljenih podataka i evidencije dostavljenih odluka o zapošljavanju koje vodi Agencija evidentirati da li su sva zapošljavanja u periodu izborne kampanje uredno prijavljena i preduzeti mjere i radnje u skladu sa Zakonom.

Ista odredba takođe *zabranjuje* angažovanje javnih funkcionera (osim poslanika i odbornika) i državnih službenika na aktivnostima izborne kampanje u toku radnog vremena. Kroz aktivnosti praćenja kampanje koje

Agencija sprovodi, mogu da se utvrde potencijalna nepoštovanja zabrane vođenja kampanje od strane javnih funkcionera u toku radnog vremena.

Kontrola medijskog oglašavanja

Agencija sprovodi kontrolu i nadzor u toku izborne kampanje plaćenog medijskog oglašavanja. U skladu sa Zakonom o izboru poslanika i odbornika, mediji koji, uz naknadu, objavljuju oglase podnosioca izbornih lista kojima se propagiraju izbori, izborni programi i kandidati, dužni su da, na tom oglasu, istaknu oznaku "plaćeni izborni oglas". Cjenovnik izbornog oglašavanja političkih subjekata pružaoci ovih usluga su dužni da dostave u roku od deset dana od dana raspisivanja izbora, dok ih Agencija objavljuje na svojoj internet stranici. Takođe, od pružaoca usluga će prikupiti i kontrolisati sklopljene ugovore za navedene usluge sa političkim subjektima.

Agencija će redovno voditi evidenciju svih medija na lokalnom i državnom nivou i medijskog oglašavanja političkih subjekata u izbornoj kampanji, uključujući i iznos cijene i iznos eventualno ostvarenog popusta u cijeni za medijsko oglašavanje izborne kampanje. Ovo je prije svega važno iz razloga praćenja iznosa nenovčanih priloga koje mediji daju političkim subjektima i postavljene granice za pravna lica od 10.000€ ukupno na godišnjem nivou. Analizom podataka iz evidencije i izvještaja političkih subjekata moći će se utvrditi koje su obaveze izmirene, ali i lista dugovanja kako prema medijama tako i prema marketinškim agencijama koja su za i u ime političkih subjekata sklapala ugovore i vršila usluge u vezi sa njihovim medijskim oglašavanjem.

U periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora Agencija će, tokom sprovođenja redovnih aktivnosti u ovoj oblasti, posebno pratiti poštovanje zabrane vođenja medijskih i javnih kampanja u ime ili za potrebe političkih subjekata. Posebno će biti praćena postavljena zabrana plaćenog reklamiranja državnih organa i organa lokalne samouprave, javnih preduzeća, javnih ustanova i državnih fondova koje na bilo koji način može favorizovati političke subjekte u toku izborne kampanje, u skladu sa članom 27 Zakona.

Izvještavanje Agencije

Agencija će blagovremeno informisati i organe vlasti, kao i političke subjekte o njihovim zakonskim obavezama, odnosno redovno izvještavati javnost o aktivnostima sprovedenim u toku izborne kampanje i objavljivati sve izvještaje

i informacije u skladu sa zakonom. Agencija će navedene informacije plasirati javnosti kroz saopštenja za javnost, pravovremene i konkretne odgovore na novinarska pitanja ili druge načine komunikacije. Poseban aspekt biće na pravovremenom ažuriranju internet stranice www.antikorupcija.me, na kojoj će biti postavljena saopštenja o aktivnostima ovog organa tokom izborne kampanje i gdje će se nalaziti sve važnije informacije u vezi sa izbornom kampanjom.

U toku je razvoj informacionog Sistema koji će omogućiti redovno objavljivanje i dostupnost podataka o obveznicima Zakona, kao i informacijama o izvještajima, sadržini i dr.

Plan kontrole i nadzora može biti dopunjen ili izmijenjen shodno potrebama, procjeni, podnijetim prijavama građana ili zainteresovane javnosti, kao i eventualnih sugestija od strane Savjeta Agencije.

Agencija će izraditi i objaviti na svojoj internet stranici Izvještaj o sprovedenom nadzoru u toku izborne kampanje i izvršenoj kontroli finansiranja izborne kampanje političkih subjekata, 60 dana od dana proglašenja konačnih rezultata izbora. Izvještaj će sadržati bilanse ostvarenih rezultata u sprovođenju kontrole Agencije i nadzora nad sprovođenjem odredbi Zakona u toku izborne kampanje, kao i eventualne preporuke za dalje unaprjeđenje u ovoj oblasti.

Kontrola i nadzor "na terenu" u toku izborne kampanje

Agencija kontinuirano vrši kontrolu i nadzor nad sprovođenjem Zakona, u cilju transparentnosti korišćenja javnih resursa, kontrole objavljenih podataka, odnosno kontrole tačnosti i potpunosti dostavljene dokumentacije u skladu sa Zakonom. Posebno će biti kontrolisane aktivnosti i rad svih političkih subjekata kad je u pitanju prikupljanje priloga, obračun nenovčanih priloga i njihovo plaćeno medijsko oglašavanje.

Kad su u pitanju **organi vlasti**, Agencija će sprovesti punu kontrolu sedmodnevnog i petnaestodnevnog objavljivanja dokumentacije i drugog izvještavanja u skladu sa Zakonom. Posebno će biti praćeno poštovanje propisanih zabrana i ograničenja. U tom cilju, ovlašćeni službenici Agencije će, između ostalog, sprovesti kontrolu "na terenu" poštovanja zakona i dostavljenih podataka i informacija obveznika Zakona. Za potrebe ove kontrole biće određeno deset službenika Agencije.

Kako su Opštine organi vlasti sa najvećim budžetom, brojem obaveza i brojem zaposlenih na lokalnom nivou, kod njih će biti izvršena kontrola svih propisanih obaveza, zabrana i ograničenja. Imajući u vidu činjenicu da je u protekla dva mjeseca izvršena kontrola Opština u kojima su održani izbori za odbornike (Tuzi, Petnjica, Ulcinj, Cetinje, Berane i Mojkovac), imajući u vidu navedene kriterijume u narednom periodu biće izvršena kontrola u Opštinama Šavnik, Žabljak, Kolašin, Bijelo Polje, Kotor, Nikšić, Pljevlja, Budva, Tivat, Bar, Podgorica i Danilovgrad). Takođe, tom prilikom će biti izvršena kontrola poštovanja određenih odredbi kod dva organa vlasti na teritoriji tih opština, kao i jedne obrazovne ustanove gdje će biti iskontrolisano zapošljavanje u izbornoj kampanji. Takođe, izvršiće se kontrola jos 10 organa vlasti, posebno obrazovnih ustanova gdje u toku kampanje bude prijavljeno najviše zapošljavanja, odnosno gdje budu prijavljene sumnje u nepoštovanje zakona u toku izborne kampanje. Biće izvršena kontrola četiri Ministarstva (finansija, rada i socijalnog staranja, poljoprivrede i unutrašnjih poslova), tri najveće zdravstvene ustanove, kao i pet najvećih obrazovnih ustanova u Crnoj Gori.

Predmet kontrole će se odnositi, odnosno biće izvršen uvid u: podatke o raspodjeli svih oblika jednokratnih socijalnih pomoći na lokalnom nivou, prateće dokumentacije i uporediti da li se isplate vrše u skladu sa planom i zakonom (član 29); informacioni sistem organa lokalne uprave u kome se vodi trezorsko poslovanje i Glavnu knjigu i kontrolisati potrošnju sredstava iz budžetske rezerve i prateću dokumentaciju (član 30); dokumentaciju svih zapošljavanja u toku izborne kampanje, akt o sistematizaciji radnih mjesta, broju izvršilaca koji su sistematizovani, odnosno angažovani i sl. (član 33).

Dodatno će biti izvršena kontrola sprovođenja poštovanja članova: član 25, zabrana vršenja pritiska na pravna, privredna i fizička lica prilikom bilo kojih aktivnosti vezanih za izbornu kampanju, član 26, zabrana distribucije propagandnog materijala političkog subjekta u tim organima i pravnim licima (stav 2), član 33 st 4 zabrana angažovanja, u toku radnog vremena, javnim funkcionerima, izuzev poslanicima i odbornicima, i zaposlenima u organima vlasti na aktivnostima izborne kampanje, član 27 zabrana plaćenog reklamiranja koje na bilo koji način može favorizovati političke subjekte ili njihove predstavnike, odnosno praćenje izvršenog plaćenog reklamiranja u toku izborne kampanje, član 31, zabrana otpisa dugova građanima za sve vrste javnih usluga.

Nakon izvršene kontrole i nadzora, ovlašćeni službenici će sačiniti zapisnik i Izvještaj o izvršenom nadzoru.

Ovlašćeni službenici Agencije će prilikom vršenja kontrole finansiranja **političkih subjekata** u toku izborne kampanje prikupljati podatke o svim aktivnostima političkih subjekata vezano za utrošena sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje. Agencija će voditi evidenciju troškova izborne kampanje, odnosno: predizborne skupove,

reklamne spotove i reklamni materijal, medijsko predstavljanje, oglase i publikacije, istraživanja javnog mnjenja, režijske troškove i opštu administraciju, kao i troškove prevoza.

Tako će vršiti kontrolu i uvid u podatke i dokaze o licima koja su dala prilog u toku izborne kampanje i uporediti ih sa podacima iz dostavljenih petnaestodnevnih Izvještaja o priložima pravnih i fizičkih lica. Redovno će se pratiti poštovanje propisanih zabrana finansiranja i davanja priloga u skladu sa članom 24 Zakona.

Uvid u plan aktivnosti za predizbornu kampanju vezano za planirano i realizovano medijsko oglašavanje, planirane i održane predizborne skupove, mitinge, konvencije i slične aktivnosti.

Posebno će biti vršena kontrola obračuna nenovčanih priloga, odnosno kontrola ostvarenih popusta u cijeni pojedinih aktivnosti političkih subjekata.

Na osnovu do sada sprovedenih aktivnosti Agencije, dostavljenih odluka o zapošljavanju, odnosno sedmodnevnog, petnaestodnevnog izvještavanja organa vlasti, obveznika Zakona, ovlašćeni službenici Agencije, zaposleni u Odsjeku za sprovođenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja sprovede postupak kontrole, odnosno nadzora kod sljedećih obveznika Zakona:

Agencija će, nakon tri izvještajna perioda, utvrditi listu organa vlasti i obrazovnih institucija, pored Opština koje su navedene u tekstu, gdje će se vršiti "Kontrola na terenu", a na osnovu dokumentacije koja će biti dostavljena u tom periodu (visina potrošnje, broj putnih naloga, kao i broj zapošljavanja), kao i u skladu sa preporukama Savjeta Agencije.

DIREKTOR

Sreten Radonjić, s.r.

PREDLOG:
ASK)

Mr Ristan Stijepović (član Savjeta

Na osnovu člana 45 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list Crne Gore“, broj 52/14, 76/15, 83/16, 92/17) i člana 11 Pravilnika o načinu vršenja kontrole političkih subjekata i kontrole i nadzora tokom izborne kampanje („Sl. list Crne Gore“, broj 9/16), ovlašćeni službenik Agencija za sprječavanje korupcije donosi

**MODEL (POSTUPAK) UPRAVLJANJE RIZICIMA U TOKU IZBORNE KAMPANJE
ZA IZBOR PREDSEDNIKA CRNE GORE, POSLANIKA U SKUPŠTINI CRNE
GORE I ODBORNIKA U LOKALNIM SAMOUPRAVAMA CRNE GORE**

I. UVOD

Cilj upravljanja rizicima je predviđanje nepovoljnih događaja koji bi mogli predstavljati prijetnju uspješnom sprovođenju izbornog procesa. Zbog toga je neophodno uvesti u ASK Crne Gore praksu i postaviti okvir za upravljanja rizikom u procesu za izbor Predsjednika Crne Gore, poslanika u Skupštini Crne Gore i odbornika u Lokalnim samoupravama Crne Gore.

Rizik u izbornom postupku je bilo koji nepovoljni događaj koji bi se mogao dogoditi i negativno uticati u izbornom procesu. Rizik predstavlja objektivno mjerljivu kategoriju. Rizici koji se javljaju u izbornom procesu su:

- sve ono što može naškoditi regularnosti izbornog procesa i smanjiti povjerenje javnosti u izborni proces;
- nepravilno i nezakonito postupanje svih učesnika izbornog procesa;
- nepravilno, nezakonito i neekonomično upravljanje javnim sredstvima;
- nepouzdana izvještavanje.

Upravljanje rizicima je sveobuhvatan proces: (1) utvrđivanje rizika; (2) opis rizika; (3) procjena rizika; (4) postupanje po rizicima (5) praćenje i izvještavanje o rizicima.

(1) **Utvrđivanje rizika** jeste proces indentifikacije događaja i određivanje ključnih rizika koji mogu ugroziti regularno sprovođenje izbornog procesa.

(2) **Opis rizika** Prije procjene rizika potrebno je jasno formulisati, odnosno opisati utvrđeni rizik uzimajući u obzir glavni uzrok rizika (što je osnovni problem) te potencijalne posledice rizika (njegov negativni učinak na izborni proces)

(3) **Procjena rizika** je postupak kojim se na metodološki način obavlja procjena te određuje vjerovatnost i učinak nepovoljnog događaja u pogledu ostvarenja osnovnog cilja.

- **Vjerovatnost** je kvantitativna mjera za mogućnost nastanka događaja. Obično se iskazuje kao niska, srednja ili visoka vjerovatnost

- **Učinak** jeste kvantitativna mjera posljedice nastanka događaja. Obično se iskazuje kao veliki, srednji ili mali učinak.

(4) **Postupanje po riziku** podrazumijeva aktivnosti preduzete u svrhu smanjenja vjerovatnosti, negativne posljedice povezane sa rizikom ili oboje. Tretiranjem rizika smatra se uspostava odgovarajućih kontrolnih aktivnosti od strana ASK.

(5) **Praćenje i izvještavanje o rizicima** vrši se na transparentan način. Informišu se organi ASK i javnost i na taj način provjerava se da li funkcionišu u praksi predložene konkretne mjere u sprečavanju i ublažavanju rizika u izbornom procesu.

II. STRATEGIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA

Postupak utvrđivanja i procjene rizika uključuje strategije upravljanja rizicima. Strategija upravljanja rizicima opisuje proces koji ASK uspostavlja radi upravljanja rizikom. Nosilac izrade strategije upravljanja rizicima je kordinator (pomoćnik direktora) za uspostavu procesa upravljanja rizicima. Strategiju odobrava direktor ASK.

Rukovodioci (načelnik) na različitim nivoima upravljanja proporcionalno dodijeljenim ovlaštenjima i odgovornostima, odgovorni su za ispunjavanje ciljeva u okviru svojih nadležnosti, a time i za upravljanje rizicima. Rukovodioci su dužni zaposlene upoznati sa procesom upravljanja rizikom i osigurati da su svi svjesni zahtjeva koje ASK u tom smislu postavlja.

III. STRUKTURA UPRAVLJANJA RIZICIMA I PROVJERA

III.1. Službenik za rizike

III.2. Rukovodilac rizika

III.3. Kordinator rizika

III.4. Stručni kolegij

IV. PROCES UPRAVLJANJA RIZICIMA

IV.1. Utvrđivanje rizika

IV.1.1. Metode utvrđivanja rizika

IV.1.2. Postupak utvrđivanja rizika

IV.1.3. Pristup utvrđivanju rizika

IV.2. Opis rizika

IV.3. Procjena rizika

IV.3.1. Procjena učinka/posljedice rizika

IV.3.2. Procjena vjerovatnosti pojave rizika

IV.3.3. Procjena ukupne izloženosti riziku

IV.4. Postupanje po rizicima

IV.4.1. Odabir odgovora na rizik

- Izbjegavanje rizika
- Prenošnje rizika
- Prihvatanje rizika
- Smanjivanje/ublažavanje rizika

IV.4.2. Kontrolne aktivnosti

- Preventivne kontrole
- Korektivne kontrole

IV.4.3. Dokumentiranje rizika

- Obrazci za utvrđivanje i procjenu rizika

V. REGISTAR RIZIKA

VI. METODOLOGIJA PROCJENE INTENZITETA RIZIKA

VII. IZVJEŠTAJ O UPRAVLJANJU RIZICIMA

Kordinator za rizike pripremit će objedinjeni izvještaj o upravljanu rizicima. U izvještaju se daje pregled značajnih rizika, njihov uticaj na izborni proces, daje se informacija o preduzetim aktivnostima za sprečavanje, odnosno ublažavanje rizika te o rizicima na koje se nije moglo djelovati na planirani način. Ovako pripremljen izvještaj dostavlja se Kolegijumu na usaglašavanje i direktoru na odobravanje. U slučaju potrebe direktor određuje potrebne mjere za rješavanje visokorizičnih područja u izbornom procesu. Kopija istog dostavlja se i Rukovodiocu (načelniku) Sektora za finansiranje političkih parija i izbornih kampanja u ASK.

Izvještaj o upravljanju rizicima dostavlja se Savjetu ASK na upoznavanje nakon završenog izbornog procesa